

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Google Livres

THEOGNI.

DIS MEGARENSIS SENTENTIAE Elegiacæ, Græcè & Latine,
unà cum eiusdem argumenti reliquijs,

Phocylidis	Rhiani
Pythagoræ	Eratosthenis
Solonis	Panyasidis
Tyrtæi	Lini
Naumachijs	Menecratis
2. Callimachi	Posidippi
1. Mimnermi	Metrodori
Eueni	Simonidis:

Senariorum libello.

Omnia in usum Schôlarum collecta, & ad uerbum conuersa per Eliam Vinetum, & IACOBVM HERTELIVM Curien. Variscum: Carmine uerò Latino partim à Hieronymo Osio Turingo, partim ab alijs expressa.

ACCESIT in studiosorum gratiam;
Homeri Batrachomyomachia, item Latino carmine à Hier. Osio reddita.

BASILEAE.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

Christophory Otto Comes & Dns in
Schallenberg &c. Praepositus Con-
-staadiensis ab a. 1693, Canonicus
Augustanus ab a. 1672, eisdemq;
ecclesia Decanus ab a. 1721. natus
a. 1655, 6. Junii, hora 8. ma-
-tutina in Hagen prope Linds
Austriacae Superioris, Patre, Comite
Christophoro Ernesto &c. matre,
Christina, nata Baroniſſa Schi-
-ferin &c. denatus a. 17...

IACOBVS HERTELIVS

*Iodoco Iungio Brisacensi, optimæ
spei adolescenti,*

S. D. P.

 Vando quidē, IODOCE cha-
rissime, nihil animis homi-
num magis inhæret, quàm
id cui à teneris consuescūt:
idq; quod tenerum est, ut
ait Seneca, proximis applicatur: uniuersæ
hominum societatis permagni inter-
est, ut ab ineuntibus statim annis morta-
les optimis, quæ per totâ uitam usui fu-
tura sint, assuescere discant. Quia uerò æ-
tatis imbecillitate iuuentus ad malum
quàm ad bonum procliuior, minus con-
siderat, profutura ne an obfutura sint
quæ tractat: opus est, ut per adultiores,
quibus cura eius qualicunq; modo incū-
bit, à turpibus ad honesta, à uitijs ad uir-
tutum amorem deducatur. Id autem nul-
la commodiore uia, quàm per liberalem
institutionē, fieri potest. Tâta enim eius
uis est in utrâq; partem, ut nulla tam bo-
na possit esse natura, quin illius quasi ex-
colendæ cura intermissa, uitiosa redda-
tur:

tur: nulla item tam mala sit, quæ non ad frugem liberali ac fideli institutione redigatur. Proinde cum adulta hominum ætas ad omnia minus docilis tractabilisq; sit, quàm rudes illi iuuentutis anni, qui instar ceræ quamlibet impressione admittunt facile: tum generosi mores, ut ille ait, imbuendi sunt, cum tener est animus: tum optimis assuescendum, eaq; discenda quæ nec grandinè, nec uim, nec Iouè ipsum, ut Plato inquit, extimescât: quæ quoq; cum naufrago salua eratare, nec à latronibus eripi queant, cū ad quæuis cereum adhuc est ingeniū. Nam postquam annis iam quasi dirigit animus, partim ægrè, quorū praua consuetudine fuimus infecti, dediscimus: partim, quæ nescimus, nō nisi maximā nobis inculcari difficultate possunt. Quod elegātissima metaphora hac respexisse uidetur Ouid.

Quæ præbet latas arbor spaciantibus umbras,

Quo posita est primum tempore, uirga fuit.

Tunc poterat manibus summa tellure reuelli,

Nunc stat in immensum uiribus aucta suis.

Hęc perita rerum antiquitas cōsiderans, quæ nihil non egit ut Republicæ optimè constitutæ in suo flore permanerent,

iuuen-

iuuentutem, ceu seminarium totius hominum conuersationis, optimis quibusuis non tam artibus & disciplinis, quàm morum uitæque præceptis imbuendam curauit. Non ignara, & sine literis rudes inertesq; & cum literis parum utiles fore homines, nisi honestati uitæ quàm primùm assueferent. Plus enim deficere quàm proficere eum qui doctrina proficit, & moribus deficit, præter ueterum sapientum testimonia, quotidiana docet experientia. Non aut quæuis temerè, & citra delectū, teneris puerorū animis obtrudi passa est: sed eos autores, qui & pietatem, & præcepta de morum uirtutibus continerent, proposuit. In quorum autorum numero, Poetæ, qui uel mira ingenij industria clarorum uirorū egregia facta in exemplum posteritati descripta reliquissent, uel quàm breuissimis, maximeq; illustribus sententijs doctrinā morum essent complexi, suo quodam iure facile primas obtinuerūt: unde & nomē illorum in maximo cultu, maximaq; ueneratiōe apud optimos quosuis extitisse non ignoramus. Plato, philosophiæ quidam sol, huiusmodi Poetas non du-

bitat nunc deorum filios, nunc prophetas appellare. Et tantum abest ut è Republicæ suæ eiecerit (quod ijs fecisse legitur, qui diuina poetice arte ad lasciuiam, turpesq; amores abusi erant) ut & ipse testimonijs eorum usus, & alijs exemplo suo præclarissima ipsorum monumeta euoluendi autor fuerit. Sicut eius rei locuples testis est honestissima creberrimaq; apud ipsum Solonis, Tyrtaei, Homeri, Hesiodi, & aliorum melioris notæ mentio. Socratem, qui ipsius Apollinis oraculo sapiens pronunciatus est, Euripide Tragico familiarissimè usum esse, nemo nescit. *μυσὸν θέρ' ἀποντες, καὶ αὐτῶν ἀροτήρες*, ab Hesiodo & Pindaro nūcupantur. Strabo autem lib. 1 de Situ orbis scriptū reliquit, ueteres *τῶν πρώτων ποιητικῶν*, ut omnium doctrinarū antiquissimam, philosophiam quandam perhibuisse. Quippe quæ à teneris nos unguiculis ad uiuendi rationes perducatur, mores atque affectus edoceat, quæq; gerenda, declinanda uel sint, quadam cantus suauitate præcipiat. Et quo magis suâ erga huiusmodi *ἠθικῶν ποιητῶν* gratitudinem testatam redderēt, iuuenesq; ad bonarum rerum studia, morumq;

rumq; integritatem excitarent: statuis ac imaginibus eos honestari, poemata ipsorum in publicis Deorum celebritatibus, alijsq; conuentibus recitari, optimasq; sententias templorum foribus, tanquam Deo dignas, imò ab ipsis Numinibus usurpatas, affigi, nec nò aureis preciosisq; materijs insculptas ad omnem posteritatem conseruari curauerunt. Quemadmodum ex Platone, Xenophonte, Pausania, Plutarcho, Athenæo, alijsq; uetustissimis scriptorib. & iam dicta, & alia plura, de Poetarum excellentia & utilitate cuius obuia sunt: nec patitur epistolę angustia huc omnia referre. Etsi uerò Christianę professionis homines, sincerę Religionis Piëtatisq; studium nò ab huiusmodi autoribus, sed ex sacrosanctę Scripturę fontibus petere debēt & possunt, ut quę sola salutem & æternam beatitudinem per IESV CHRISTI, ueri Dei ueriq; hominis meritum credentibus paratam esse monstret, præceptaq; ad Christianam uitã utilia copiosissimè præscribat: tamen Poetarũ quoq; (qualium scripta iuuetuti proponimus, & ut ab alijs idē fiat omnib. uotis optam⁹) lectionē &

usurpatam, & in non contemnendo precio habitam, habendamq; esse, grauissima sanctissimorum in Ecclesia Dei uirorum exempla & autoritates comprobât: quarum paucissimas, ob eos qui parum dextrè de illustribus Poetarum monumentis sentiunt, in mediũ proferre placuit. D. Paulum, electum illud Dei omnipotētis organũ, Poetarũ libros e uoluisse, & ut etiã Clemens ait, ad ædificationem curamq; aliorum, testimonijs eorum uti non erubuisse, Sacrarum literarum ueritas testatur. Sic enim Act. 17. ubi Deum esse probat, Aratum uetustissimum poetam citat. 1 Cor. 15. ex Menandro Comico malorum consortia fugienda monet, quòd prauis colloquijs boni mores corrumpantur: quod testimonium in Comicis nostris nõ est omissum. Cretensium mores, Tit. 1. ex Epimenide uate Cretensi graphicè depingēs ait: *κρη-
τες αει ψυγαι, και α θηρια, γαστρις αργαι.* Gregorius Nazianzenus, ob excellentiam Theologus dictus, scriptis Poetarum mirè delectatus est: & sacrorum carminum uolumen posteritati reliquit, quod non solũ priscis temporibus propositum est

est pueris (ut Socrates, Sozomenus, Orosius & Eutropius scribunt) uerum etiam hodie à doctissimis uiris in delicijs habetur & excolitur. Quid de Iohanne Chrysostomo, patriarcha Constantinopolitano sub Arcadio & Honorio Impp. anno Christi 401. dicam, qui Aristophanis Comædijs etiam noctu pro puluino usus est? Quid de Eustathio Thessalonicense, cuius etiam hodie eruditissimi in Homerum, ingeniorum fontem, commentarij extant? Neque mihi hoc loco temperare queo, quo minus etiam D. Basilij Cæsariensis, cui uirtutum splendor Magni cognomen peperit, uerba adscribam, de seiorum Poetarum lectione, qui bonorum hominum dicta facta ue narrassent: quales præ cæteris fuerunt, Homerus, Hesiodus, Theognis, Phocylides, Pythagoras, Solon, Tyrtaeus, & alij. Sic ergo in Admonitione ad adolescentes, quo pacto ex gentilium scriptis proficere queant, ait: ἐπὶ τούτου παρασκευὴν καὶ ποιηταῖς, καὶ λογοποιοῖς, καὶ ῥήτορσι, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁμιλητέον, ὅθεν αὐτὴ μέλλει πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν ὠφέλειά τις ἐσιῶσαι. καὶ μετ' ὀλίγον. εἰ μὲν οὖν ἐστὶ τις οἰκειότης πρὸς ἀλλήλους

τοῖς λόγοις, πρῶτον αὐτῶν ἡμῶν αὐτῶν ἢ γυνῶσις γέ-
 νοιτο. εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ τό γε παρ' ἄλληλα θούτας, κα-
 ταμαθεῖν τὸ διάφορον οὐ μικρὸν εἰς βεβαίωσιν τῆ
 βελτίονος. Hoc est: Poetis & oratoribus, om-
 nib. hominib. utendū, unde futura sit
 aliqua utilitas, quæ ad animæ faciat ædi-
 ficationē. Et paulo pòst: Et si nostrorū
 sermonū atq; gentilium ulla est conveni-
 entia, nobis illorum ualde conferet noti-
 cia: sin minus, eos saltem simul confere-
 do, differētiam discere licebit, cum ad me-
 lioris optionem atq; delectum non parū
 comparatio ualeat, & inferiora sæpe col-
 lata sint potioribus ornamento. Nec ab
 his dissentit Philo sapiētissimus, dum li-
 bro de Agricultura, de puerorum studiis
 in hunc modum differit: *εὐτὸστω ἡ γαῖς μὲν
 οὐ ἡλικία παιδιῶν ψυχῶς μοχλῶματα, ὡρὸν παρ
 πὸς αὐτὸς τιβυθίσεται. ἐστὶ δὲ ταῦτα, ἢ τῶν γραμ-
 ματικῶν ἀναγινώσκων σύσσοχος ἐπιτήδευσις, ἢ τῶν πα-
 ρὰ σοφοῖς ποικταῖς ἀπειρῆς ὄρβωνα, γεωμετρία,
 καὶ ἡ περὶ τῶν ῥητορικῶν λόγων μελέτη, καὶ ἡ σύμ-
 πασσα τῆς ἐγκυκλίου παιδείας μουσική.* Quæ uer-
 ba Latinis auribus sic sonāt: Inferam au-
 tem primū in puerilis ætatis animas,
 furculos, quorum fructus ipsas enutriat.
 Sunt autem hi, scribendi legendiq; certa
 indu-

DEDICATORIA. 11

industria, eorum quę apud sapientes poetarum habentur diligens scrutatio, geometria, oratorię facultatis meditatio, & uniuersa liberalis musica. Atque hæc quidem de Poetarum autoritate & lectione paucis attrigisse, non planè *ἐκτός τῶν ἐλεῶν*, sufficiat. Haud enim parem humeris susciperem prouinciam, si ex singulis Christianis scriptoribus (ut de gentiliū myriadibus taceam) Poetarum & laudes colligere, & osorum calumnijs occurrere conarer. Ego itaq; tantorum uirorum iudicio & consilio incitatus, iuuenturi, cuius informadæ mihi quoq; curâ scis incumbere, hac in parte, quod ad optimorū Poetarum studium atinet, labore quidē duro, animo uerò non ægio consulere studeo: cum hanc meam esse Spartam non ignorem. Mirificè enim peritæ rerum antiquitatis, quæ, ut Plato uult, *κρείττωρ ἄμα διὰ ἑγγυτέρα θεῶν ἐγόνετο*, exemplum sequi, & quantum par est, alijs ad idem faciendum autor esse placet. Hac de causa, cum labores nostros, quos in Comicoꝝ L. scriptis ab interitu uindicandis exhaustimus, meliorū literarum studiosis non ingratos animaduertarem: *facilè, nūquam*
satis

fatis laudati uiri D. Ioánis Oporini, cō-
 patris ac amici mei obseruandis. cōsilio
 acquieui, qui me, ut horum quoq; poeta-
 rum, quos hic damus, scripta collecta iu-
 uenturis studijs communicarem, incita-
 uit. Theognide ergo *γυναικωτάτω*, cum
 uersione & doctissimis ELIAE VINETI
 Annotationibus, ex arbitrio D. Typogra-
 phi, præmissis, reliquorū Poetarū omniū
 scripta ex diuersis hinc inde autoribus
 - congeessimus, congesta fideliter interpre-
 rati sumus, & ad puerorū captum quàm
 proximè accommodauimus. Nec iuue-
 nilibus in genijs inutilem hanc nostram
 operam fore speramus. Castissima enim
 saluberrimaq; de moribus præcepta pro-
 ponit, quæ usum non pœnitendum in o-
 mnes uitæ huius partes, si rectè percipiã-
 tur, sint allatura. Præterea Græcæ lingue
 (quæ comprissima est in his autoribus)
 cum Latina collatio, non parum emolu-
 menti ad uberiores eruditionis thesau-
 rū comparādum adferet: ijs præsertim,
 qui aliàs uiua magistri uoce destituti, ipsi
 sibi præceptores esse in Græca literatura
 coguntur. ut plures commoditates, quas
 præter iuniores etiam adulti hinc hauri-
 re pos-

re possunt, sciens præteream. Non parum tamen doctissima Stobæi interpretatio, unde non paucas sententias transcripsimus, nos iuuit. Versionem Latino carmine, sui cuiq; interpretis nomine præfixo, ne alienis nos ornare plumis uideremur, subiecimus, ut Græcæ elegantia cum Latina melius perspiceretur conuenientia, ab ijs qui iam absq; cottice in Græco studio natare queunt. Nōdum carmine redita, pro nostra tenuitate pedibus astrinximus, ita ut quàm proximè Græca sententia exprimeretur. Alicubi lectionis uarietas margini est aspersa. His omnibus eiusdem, si non carminis, tamen argumenti libellus Senariorū insertus est, ut quàm absolutissimam de moribus, totaq; uita laudabiliter instituenda doctrinam, optimorum hoc Poetarum Opus teneris puerorum animis proponeret. Et hæc quidē omnia nunc secunda hac editione magis exornata & emendata.

Ne uerò, charissime IODOCE, mireris cut sub huius nostri laboris initium mentionem tui fieri uoluerim, breuiter causæ iustæ sunt exponēde. Cum in priore editione dedicatio parum feliciter celsisset,

(distan-

(distantia'ne loci, an temporis intervallo contigerit, ut ex eorum animo effluxerim, quibus pro benevolentia dudū exhibita gratificari vicissim conabar, incertū est) uiri quidam doctissimi & præceptores optimè meriti auctores erant, ut in altera editione his meis, qualescunq; sunt, lucubratiunculis alium quendam patronum eligerem & præficerem: Nemo igitur, hoc quidem tempore, mihi sese obtulit, quàm tu IODOCE optime, cui gratius futurum hoc Poetarum opus confiderem. Nam primū uerè tibi testis esse possum, te, ex quo meæ disciplinæ & domesticæ cōsuetudini fuisti cōmissus, mei semper & amantissimum & studiosissimum extitisse: ab instituentis, præcipientis, monentisq; ore attentè pependisse: & in summa, nihil quod fidelis discipuli erga præceptorem suum est, abs te alienū putauisse. Quæ res fecit, ut supra modum animus meus amore tui fuerit incensus: præsertim cum animaduertērem te hanc laudem cum paucis hodie discipulis (quæ peruersitas est hominum nostro seculo deplorata) communem habere. Huc accedebat diligentia, qua tantos qui-

quidem non inuita Minerua progressus fecisti me præceptore, ut non sine laude & maximi fructus spe ad grauiora studia & publicas lectiones aditus tibi sit concessus. Et nunc quidem optimas in liberalibus disciplinis procedendi occasiones habes: non desunt præceptores, & fidelitate & eruditione præstantissimi: & quod ego maximi facio, exemplum domi habes omnium uirtutum & morum integritatis, grauisimum uirum tuum auunculū, meum amicum, D. IOANNEM VITVM SCHEIB, Iuris utriusq; Doctorē excellētissimū. Huic nihil gratius, nihil optabilius, nihil etiam iucundius esse sat scio, quàm si te optimarum artiū sciētia excultū, nec nō honestate uitę, morumq; probitate exornatū uiderit. In te enim uenerandę suę senectutis unicam subsidij spem positam habet, te ut animā suā paterno amore prosequitur: & quod singulare Dei donum est, ita quę tua sunt curat, ut parentum præsentia quidē, non autem fide, cura & amore priuatus meritò uidearis.

Age igitur Iodoce suauissime, perge ut cœpisti in cursu honestatis persistere: *stude*

de quantum potes, expectationi tanti uiri tuorumq; amicorum satisfacere : fuge quæ quocūq; modo honestati labem afferre possent: amore sincero tuos præceptores observa. Et ne plura, lege, quæ optimi hi autores (quos ideo tibi nunc dicandos esse censui) & grauissimè & doctissimè scripserunt: tum (inuocato prius ad omnia diuino Numine, pro successu felici) & hæc, & reliqua quæ ad officium honesti adolescentis requiruntur, assequeris. Accipe etiam hoc qualecunq; animi mei apud te *μνημόσυνον*, sincero animo: & ut cœpisti, me amare non desine. Vale, cū domino auunculo tuo ornatissimo. Datæ Basileæ, ex ludo nostrō ad D.

Petrum, Calend. Iulij,

1563.

IN-

re possunt, sciens præteream. Non parum tamen doctissima Stobæi interpretatio, unde non pauca sententias transcripsimus, nos iuuit. Versionem Latino carmine, sui cuiq; interpretis nomine præfixo, ne alienis nos ornare plumis uideremur, subieciimus, ut Græcæ elegantia cum Latina melius perspiceretur conuenientia, ab ijs qui iam absq; cortice in Græco studio natare queunt. Nōdum carmine redita, pro nostra tenuitate pedibus astringimus, ita ut quàm proximè Græca sententia exprimeretur, Alicubi lectionis uarietas margini est aspersa. His omnibus eiusdem, si non carminis, tamen argumenti libellus Senariorū insertus est, ut quàm absolutissimam de moribus, totaq; uitæ laudabiliter instituenda doctrinam, optimorum hoc Poetarum Opus teneris puerorum animis proponeret. Et hæc quid ē omnia nunc secunda hac editione magis exornata & emendata.

Ne uerò, charissime IODOCE, miteris cur sub huius nostri laboris initium mentionem tui fieri uoluerim, breuiter causæ iustæ sunt exponēde. Cum in priore editione dedicatio parum feliciter cessisset,

b

(distan-

(distantia' ne loci, an temporis interuallo contigerit, ut ex eorum animo effluxerim, quibus pro beneuolentia dudū exhibita gratificari uicissim conabar, incertū est) uiri quidam doctissimi & præceptorum optimè meriti autores erant, ut in altera editione his meis, qualescunq; sunt, lucubrationculis alium quendam patronum eligerem & præficerem. Nemo igitur, hoc quidem tempore, mihi sese obtrahit, quàm tu IODOCE optime, cui gratius futurum hoc Poetarum opus confide-
 rem. Nam primùm uerè tibi testis esse possum, te, ex quo meæ disciplinæ & domesticæ cōsuetudini fuisti cōmissus, mei semper & amantissimum & studiosissimum extitisse: ab instituentis, præcipientis monentisq; ore attentè pependisse: & in summa, nihil quod fidelis discipuli erga præceptorem suum est, abs te alienū putauisse. Quæ res fecit, ut supra modum animus meus amore tui fuerit intensus: præsertim cum animaduernerem te hanc laudem cum paucis hodie discipulis (quæ peruersitas est hominum nostro seculo declarat a) communem habere. Huc accedebat diligentia, qua tantos
 qui-

quidem non inuita Minerua progressus fecisti me præceptore, ut non sine laude & maximi fructus spe ad grauiora studia & publicas lectiones aditus tibi sit concessus. Et nunc quidem optimas in liberalibus disciplinis procedendi occasiones habes: non desunt præceptores & fidelitate & eruditione præstantissimi: & quod ego maximi facio, exemplum domi habes omnium uirtutum & morum integritatis, grauisimum uirum tuum auunculū, meum amicum, D. IOANNEM VITVM SCHEIB, Iuris utriusq; Doctorē excellētissimū. Huic nihil gratius, nihil optabilius, nihil etiam iucundius esse sat scio, quàm si te optimarum artiū sciētia excultū, nec nō honestate uite, morumq; probitate exornatū uiderit. In te enim uenerandę suę senectutis unicam subsidij spem positam habet, te ut animā suā paterno amore prosequitur: & quod singulare Dei donum est, ita quæ tua sunt curat, ut parentum præsentia quidē, non autem fide, cura & amore priuatus meritò uidearis.

Age igitur Iodoce suauissime, perge ut cœpisti in cursu honestatis persistere: stu-

de quantum potes, expectationi tanti uiri tuorumq; amicorum satisfacere, fuge quæ quocūq; modo honestati labem afferre possent, amore sincero tuos præceptores observa. Et ne plura, lege, quæ optimi hi autores (quos ideo tibi nunc dicandos esse censui) & grauisissimè & doctissimè scripserunt: tum (inuocato prius ad omnia diuino Numine, pro successu felici) & hæc & reliqua, quæ ad officium honesti adolescentis requiruntur, assequeris. Accipe etiam hoc qualecunq; animi mei apud te *μνημόσυνον*, sincero animo: & ut cœpisti, me amare non desine. Vale, cū domino auunculo tuo ornatissimo. Datæ Basileæ, ex ludo nostro ad D.

Petrum, Calend. Iulij,

1563.

HIE-

HIERONYMVS OSIVS

candido Lectori S.

CVM præter alios autores Græcos, & Theognidis sententiâs ijs enarrarē adolescentibus, qui me priuato præceptore utūtur, et horū aliquos ad artē Poeticam procliuēs, ac idoneos esse, uena ipsorum ostenderet: ut ad exercitia Poetica meo eos exemplo eò magis incitarē, Theognidis, aliorumq; Græca Poemata Latino carmine ita quidē uerti, ut & uerba & sententiâs autorū, quantū omnino fieri potuit, disertē & perspicuē expresserim: ut nō dubitē candidū ac eruditū lectore fassurū esse, meā uersionē uel cōmētarij loco in hos scriptores esse posse.

Quanto uerò labore opus fuerit antè, quàm hoc præstare potuerim, & propter obscuritatē sententiariū, & confusancā earundē farraginem uerū sensum assequi, ac perspicuē reddere: lectores peritos artis Poeticæ, ac candore & iudicio præditos, iudices facio. Adeò autem suaues, ac plenas doctrinæ sententiâs Theognis, Pythagoras, Phocylides, & reliqui tradiderūt, ut de eis iure dici illud Horatij posse uideatur: Omne tulit pūctū, qui miscuit utile dulci.

Hæc Poemata cū ego, quo potui, Dei beneficio, carmine perspicuē reddiderim: spero hunc meū laborem adolescentibus literarū studiosis gratum ac utilem fore. Vale candido Lector, & meas hæc lucubratiunculas qualescunq; boni consule.

ELIAS VINETVS SAN-
to, Lectori.

CVM ocij plurimum anno superiore apud Franciscū Sangelasū Engulifmēsis Ecclesiæ Decanū, uirum cum generis splendore, tum ingenij dextertate apprimè nobilè, nactus fuifsem: id totū, quantū per aduersam ualetudinè licuit, in iucūdisſima Græcorū poetarū lectione à me cōtritum est. qua quidē in re cōſilium eorū lubens ſecutus ſum, qui antiquos ſcriptores eo legendos ordine cēſent, quo & uixerunt & ſcripſerūt: quòd recentiores à uetuftiorib. ſemper habeāt quidpiā, quod non facilè intelligas, niſi prius illos diligenter legeris. Perlectis igitur, quorū fuit copia, uetuftiſſimis quibuſq; cuiuſmodi ſunt Homerus & Heſiodus, Theognidē tandē in manus ſumpſi: cuiuſ ſentētias licet graues eſſe nō dubitarē, eo tamē intellectu mihi faciles fore ſperabā, quòd crederē nihil eſſe illic quod à poſterioribus, quos aliquando legerā, nō fuiſſet luculētius tractatum. Verūm uix dum è portu ſoluerā, cum tot ſubitò emergunt ſcopuli, tot ſtatim obortæ nubes, cœlūq; diēq; eripiunt oculis, ut à propoſito facilè hiſ deterritus fuiſſem, niſi cupido huiuſ cōficiēdi æquoris me planè obſtinata iam inde cepiſſet, ex quo primūm à præceptorib. meiſ Aristotelis aliorūq; ueterū ſcripta prælegi mihi cœpta fuerāt, quę huiuſ poetę ſentētijſ ueluti ſuauiſſimis ſoſculiſ inſperſa eſſent.

Cū igitur pergere obfirmato prorfus animo certū eſſet, quę ad tā difficilē periculoſamq; ré confi-ciendā cōducere uiſa ſunt, ea diligēter omnia adhibui,

bui, cuiusmodi sunt cum uariorū codicū, locorūq; ex eodē autore ab alijs scriptorib. citatorū diligēs collatio: tum syncerū & ære amicorū meorū, uirorū doctorū, unā cum meo, iudiciū: inter quos Petrus Panætius, & Iacobus Gypylus, facilē principes. qua quidē diligētia abscisis, abiectis, trāspōsitis multis, effectū tandē est, ut instituto satisfecerim meo, perlegerim bonū poetā, eorumq; quæ in eo corrupta erāt, bonā magnāq; partē obiter castigauerim. Ceterū cū in eo totus essem, Ioan. Lodoïco Tiletano, typographo diligētissimo, rē pate feci, cum in eius bibliopoliū, quærēdi ex eo exemplaris gratia aliquādo me cōtulisset: quā ubi intellexisset, rogauit uehementer, ut si quid haberē in eum autorē, quē esset breui excusurus, cōmunicarē. me sibi, studiosisq; omnib. gratum facturum. Id autē perfacilē impetrauit ille, quādo ineunte hæc æstate huc ueni, cādide lector: cui in tuā gratiā publicā dum tradidi, quicquid fuit nostri in Theognidē laboris. quē autorem utinā tā totum restituere omnino potuiffem, quā cupiebā. Is enim tam deprauatus fuit, tā lacer, tam mācus, ut nulla diligētia, nullo labore, nullis deniq; quantislibet uigilijs id præstare potuerim. quæ res in causa est, ut in Latinum sermonem à me conuersum non habueris. Quod reliquum igitur hīc desiderabitur, id ab alio interim dum fœlicius expectabis, nostro hoc labore, quantuluscunq; est, fruaris, eumq; boni consulas uelim. Vale, Lutetiæ, Calendas

Sextil. 1543.

© E Q. et

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

39 βράσχωρ δ' ἀσπίσι μετακρέπει, ἕδ' ἑ τις αὐτὰρ
 40 βλάβηεν, ἕτ' αἰδῆς, ἕτε δίνης ἔβλεει·
 πάντες δ' ἐν θώποισιρ' ὁμῶς νεοί, οἳ γε λατ' αὐτὸρ
 ἔκυσ' ἐκ χώρης, οἳ τε παλαιότ' ὄροι.
 ταύτης νῦν τις ἀνὴρ ἀρετῆς εἰς ἄκρον ἰκέσθαι
 παρὰ δ' ὠ, θυμὸν μὴ μεθείης πολέμῳ.

τὸ αὐτὸ, ἢ Καλλίνῳ.

- 44 μέγιστον κατὰ κείθε, λίσσ' ἀλκίμορ' ἔξετε θυμῶν
 ὦ νεοί; ἕδ' αἰδέσθ' ἀμφιπύρηνονας
 ἔλε λιλῶ μεθιόντες, ἐν εἰρήνῃ ἢ δουεῖτε
 ἠδ' αἶ, ἀτὰρ πόλεμος γαῖαν ἅπασαν ἔχει.
 σὺν νῦν τις ἀσπίδα θέσθω ἐναντιβίως πολέμῳ.
50. λαί τις ἀποθνήσκωρ ὕστατ' ἀκοντισάτω.
 τιμῆσ' ἄν τε γάρ εἰσι λαί ἀγλαῶν ἀνδρῶν μάχεσθαι
 γῆς πέρι, λαί παίδων, λιπιδίης τ' ἀλόχῃ
 δυσμονέτιν. θανάτῳ δέ ποτ' ἴσεται, ὅσσοτέ τις δὴ
 μοῖραι ἐπικλώσῃ, ἀλλά τις ἰθὺς ἴτω,
- 55 ἴγχοσ ἀναχόμενες, λιχί ὑπ' ἀσπίδος ἀλκίμορ' ἔτορ
 ἔλσας τὸ πρῶτον μιγνυμένῳσ πολέμῳ.
 ἕ γὰρ πῶσ θανάτῳ γε φυγῆρ' εἰμαρμόνον ἔτιρ
 αὐδρ', ἕδ' εἰ προγόνωρ ἢ γενῶσ ἀθανάτωρ
 πολλὰ κεν δεισιπύττα φυγῶν λαί δ' ἔπειρ ἀκόντωρ
- 60 ὄρχεται, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα λιχὸν θανάτου.
 ἀλλ' ὁ μὸν ἕνε ἔμπασ δῆμῳ φίλωσ, ἕ ἢ ποθεινός·
 πόρ δ' ὀλίγοσ σενάχει, λαί μέγασ, λιῶν τι πάθει.

*Senescens autem inter ciues præcellit, neq; quis illum
Ledere, nec irreuerenter nec iniuste cupit.
Omnesq; in sedibus iuuenes simul & æquales
Loco cedunt ei, quiq; maiores nati sunt.*

*Huius igitur uirtutis ad summum peruenire, nunc aliquis
Nitatur animo, non remittens bellum.*

Eiusdem : aliàs Callini.

*Quamdiu torpetis? quando strenuam habebitis animam
O iuuenes? an non ueremini uicinos,*

*Ob tantam ignauiam? In pace autem uobis uidemini
Sedere: sed bellum totam regionem infestat.*

*Quis scutum aliquis arte in prælio hosti obtendat;
Et aliquis moriens ultimò iaculum emittat.*

*Honori enim est & ornamento uiro, pugnare
Pro patria & liberis & tenera uxore*

Aduersus hostes. Mors autem aderit, quandocunq;

Parce destinauerint. Sed age quispiam rectà pergat

*Extenso in altum gladio, & sub scuto forte pectus
Foueat, cum primùm incipit committi pugna.*

Non enim mortem effugere fatale est.

Virum, neq; si à maioribus immortalibus genus ducat:

Sæpe quis elapsus è pugna, sonituq; telorum

Euadit, sed ipsum domi fatalis mors apprehendit.

Atq; hic sanè nec amicus est populo, nec gratus :

Illū uerò magnus et paruus deflent si quid passus fuerit.

Vniuersus

λαῶ γὰρ ξύμπαντι πόθος ἱρατὸ βρόφους ἀνδρῶν
θνήσκοντος, ζῶων δ' ἄξιος ἕμβέων.

65 ἄσπερ γὰρ μιν πύργου οὐ ὀφθαλμοῖσι μὲν ὀρῶσιν,
ἔρδαι γὰρ πωλλῶν ἄξια μοῦνος ἐὼν.

τὸ αὐτὸ.

ἀλλ' Ἡρακλῆος γὰρ ἀνίκητον γένος ἐστὶ,
βαρσῆτ' ἔσπευσὺς αὐχόνα λοξὸν ἔχει.

μηδ' ἀνδρῶν πληθὺν δειμαίνετε, μηδ' φοβῆσθε,

70 ἴθυσ δ' ἐς προμάχους ἀσπίδ' ἀνὴρ ἔχέτω,
ἔχθραν μὲν ψυχῆν θέμενος, θανάτου ἢ μελαίνου
αὐγαῖσι μὴρας ἡελίοιο φίλας.

ἴστε γὰρ ὡς ἄρειος πολυδικηγύτης ἔργ' ἀείσθηλα,
σὺ δ' ὀργῆν ἐδάητ' ἀργαλέων πολέμων.

75 καὶ μετὰ φρονόντων τε διωπόντων τ' ἐγυῖεσθε,
ὦ νέοι, ἀμφοτέρω δ' εἰς λόρον ἠλάσατε.

οἱ μὲν γὰρ τολμῶσι παρ' ἀλλήλοισι μόνοντες,
ἐς τ' αὐτοχρῆδιον καὶ προμάχους ἰόναι,
παυρότεροι θνήσκουσι, σάουσι ἢ λαὸν ὀπίσσω,

80 τρεοσάντων δ' ἀνδρῶν πᾶσ' ἀπόλωλ' ἀρετῆ.
οὐδ' εἰς δ' αὖ ποτε ταῦτα λέγων ἀνύσειν ἔνασθα,

ὄσ' αὖ αἰχρὰ πάθη, γίγνεται ἀνδρῶν ἱκανῶν.
ἀργαλέων γὰρ ὀπίσθε μετὰ φρονόμ' ἐσι διαΐζειν
ἀνδρῶν φρόντος ἀπὸ τῶν ἐν πολέμῳ.

85 αἰχρῶς δ' ἐστὶ νέους ἡατακείμενος οὐ λιονῆσι
νῶτον ὀπίσθε αἰχμῆ ἀνδρῶν ἐλληλαμόνος.

Vniuersus enim populus uirum fortem desiderat
 Defunctum, uiuentem uerò instar semidei colit!
 Nam coràm intuentur illum uelut turrim:
 Quippe solus multorum æquat facinora.

Eiusdem.

Veruntamen Herculis genus inuictum estis:
 Confidite, nondum Iouis facies auersa est à nobis.
 Nec hominum turbam formidētis, aut metuatis,
 Quin rectà quisq; hostibus scutum obuertat
 Inuisam amissurus animam, mortisq; nigrum,
 Sed solis splendori gratum subiturus fatum.
 Nostis enim quàm grauias sint Martis luctuosi opera,
 Nostis etiam impetum permolesti belli.
 Et quandoq; fugistis ipsi, quandoq; alios fugastis,
 Iuuenes, utrunq; satis experti estis.
 Nam ex illis qui audent unà persistentes
 Cominus in hostes aduersos impetum facere,
 Perpauci occidunt, retroq; seruant populum:
 Timidorum autem uirorum omnis perit uirtus.
 Vix autem aliquis uerbis explicare possit,
 Quanta incurrat mala, uir qui se turpiter dederit,
 Ignominiosum namq; est tergum sauciare
 Viri fugientis in aduerso prælio.
 Turpe quoq; est cadauer in puluere prostratum,
 Aq; tergo hastæ cupide uulneratum.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Versus.

Cedunt huic iuuenes uicini, huic cana senectus.
Sponsæ locum, & sedem, cum uenit ille, suam.
Istius ergo decet superare cacumina laudis,
Præseniq; geri pectore Martis opus.

Alia Tyrtæi, aut Callini.

Quò uirtus uestra usq; iacet, uigor unde redibit
O' iuuenes, hostem nil tolerare pudet?
Ebria mens adeò est, ut uos in pace putetis.
Nunc positos, bellis cum loca nulla uacent.
Ergo quis aduersum nunc arma capeisset in hostem,
Et mittet moriens ultima tela manus
Laus est pro patrijs armari maxima regnis
Adserat ut natos, coniugijq; decus.
Mors aliàs, non bella geras licet, imminet ultro,
Cum Rex & statuunt, quem uoluere diem.
Muniti clypeo robustum pectus aheno
Obijciant hastas, cum furor arma mouet.
Legè licet nulli fatorum euadere mortem,
Sit soboles superæ stirpis alumna licet.
Forte minas belli, & stridentia tela per auras
Qui fugit, hunc prensam mors decat atra domi.
Sed nec amore pari urbs, nec desiderio excipit illum,
Laudem ceu populi totius alter habet.
Urbs desiderio quo tota iacente laborat,
Hunc & semideis annumerare solet.

*Ceu turrim ante oculos altam quem penè tuentur;
Nam, multi poterant quæ minus, unus obit.*

Alia Tyrtaei.

Quæ uos esse probent genus Herculeum, edite uires:

Vobis ira Iouis nulla recusat opem.

Agrine stipatas ne formidate cateruas,

Dirigite in primos ætèd scuta uiros.

Temnite nunc animas, uitamq; efflare sub auræ;

Quas radij illustrant Sole micante, iuuat.

Martis opus dubio ferri lachrymiabile casu

Nostis, et hunc pugnas quæ iubet ira sequi:

Sepe fugam uisi dare, sepe reducere palmam

Estis, utroq; labor uos saturasse potest.

Ergo manent casus cunctis qui uiribus omnes,

Et, quos primus habet comminus ordo, petunt:

Horum se plures seruant, patriosq; penates,

Fracta metu uirtus robur inane trahit.

Ac tantam uim nemo potest aperire malorum,

Cum foedo iungi quanta timore solent.

Triste coacta metu dare terga sequacibus armis,

Et grassante leuem Marte subire fugam.

Prostratum in faciem quàm uisu immane cadauer,

Cuius hiant multo uulnera dorsa, uiri?

Ergo pedem terris quis figat utrumq; manendc?

Mordicus infixò labraq; dente premat:

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Quisquis in arma ruens, nec sæuo à Marte recedens:

Pro patria & natis fortiter occiderit.

Si uerò incolumis mortem uitarit acerbam,

Rettuleritq; sua parta trophæa manu,

Illum omnes pariter decorant iuuenesq; senesq;

Et bona percipiens plurima lætus obit.

Affectus senio toti gratissimus urbi est,

Prorsus & hunc ipsum ledere quisq; cauet.

Turba senum iuuenumq; loci concedit honorem,

Nullus & equalis se equiparare uelit.

Ergo aliquis tantæ uirtutis tangere culmen

Conetur, toto pectore bella petens.

Eiusdem uel Callini.

O iuuenes, quid uult sibi tanta ignauias? ubi nam

Sunt animi? num de finitimis rubor est

Segnitiam ob uestram? secura pace potiri

Creditis, at bello patria tota tremit.

Quilibet audacter mauortia surgat ad arma,

Atq; aliquis moriens ultima tela uibret.

Pro patria pulchrum est natisq; & coniuge charâ

Pugnare, & ualida bella ciere manu.

Mors aderit, cum fata uolent. iam quis mihi rectâ

Prodeat in pugnam, cum citò cœpta fuit,

Tollens terribili gladium uirtute, tegensq;

Fortia prægrandi pectora sub clypeo?

Effugere haud ulli mortem conceditur, etsi

A superbi ortum duceret ipse suum.
 Sæpe quis à bello, telisq; reuersus, & hoste,
 Repperit in proprijs edibus exitium:
 Nec tamen hic gratus populo est, nec amabilis ulli:
 illum autem deflet cum iuniore senex.
 Quippe sui desiderium post fata relinquit
 Fortis, at in uita est semideo similis:
 Conspicitur siquidem ueluti fortissima turris:
 Nam quæ multi agerent, omnia solus agit.

Eiusdem.

Alcidae sed enim genus insuperabile, forti
 Este animo: nondum flexa Iouis facies.
 Vos ne turba uirum, densus ne terreat hostis:
 Omnis in aduersos obuia tela gerat.
 Inuisamq; adeo statuens abrumpere uitam,
 Precipiti cursu malit abire semel.
 Nostis enim quàm sine horrendia prælia Martis,
 Nostis & armigeræ quanta sit ira deæ.
 Terga cecidistis partim, partimq; fugati
 Estis, & experti scitis utrunq; satis.
 Qui perstant simul, & primi certamina tentant.
 Audentes animo cominus arma sequi,
 Perpauci moriuntur, & à tergo agmina seruant.
 Ast hominis timidi gloria tota perit.
 Vix mala quis uerbis perstringere singula possit,
 Quæ uir, qui in bello turpia gessit, habet:

Nempe

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

*Dolor & calamitas. Si mihi tribuit fidem,
Se nullus ultro cruciet indulgens malis,
Animum tenaci nec dolore exercent.*

Eiusdem.

*Homo cum sis, nihil affere stabile.
Nec ubi uideris hominem, certa
Spacia etatis promitte. etenim
Musca uolucris res in morem
Inconstantia rotat humanas.*

Eiusdem.

Nec ullus expers criminis nec mortis est.

Eiusdem.

Vt arma fugias, fata non fugies tamen.

Eiusdem.

*De luce cassis cor memoriam non supra
Vnum tenebit, si cor habeamus, diem.*

FINIS.

FRANCOFVRTI, EX OFFICINA
Ludouici Lucij, Anno Salutis hu-
manæ M. D. LXIII,
Mense Septembri.

Bayerische
Staatsbibliothek
München